

ความสามารถในการดูแลตนเอง การดูแลตนเอง และการรับรู้สุขภาพของผู้สูงอายุข้อเข่าเสื่อม
ในจังหวัดภูเก็ต

Self-Care Agency, Self-Care, and Perceived Health State of the Elderly with Osteoarthritis
of the Knee in Phuket

ทิวีพร เตชะรัตนมณี

Taweeporn Taccharatanamane

วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Master of Nursing Science Thesis in Adult Nursing

Prince of Songkla University

2547

เลขหมู่	RA625.074	ท56	2547	ค.1
Bib Key	2A2146			
/ 1.4.11.1. 2547 /				

ชื่อวิทยานิพนธ์	ความสามารถในการดูแลตนเอง การดูแลตนเอง และการรับรู้สุขภาวะของผู้สูงอายุข้อเข่าเสื่อมในจังหวัดภูเก็ต
ผู้เขียน	นางสาวทวิพร เศรษฐินมณี
สาขาวิชา	การพยาบาลผู้ใหญ่
ปีการศึกษา	2546

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อบรรยายความสามารถในการดูแลตนเอง การดูแลตนเอง และการรับรู้สุขภาวะของผู้สูงอายุข้อเข่าเสื่อม และความสัมพันธระหว่างตัวแปรทั้งสาม ประชากรเป็นผู้สูงอายุข้อเข่าเสื่อมชนิดปฐมภูมิในจังหวัดภูเก็ต เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มผู้สูงอายุข้อเข่าเสื่อมที่มารับการรักษาที่แผนกผู้ป่วยนอกกลุ่มงานศัลยกรรมกระดูกและข้อ โรงพยาบาลวชิระภูเก็ต จำนวน 130 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนกุมภาพันธ์-มีนาคม 2547 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ (1) แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล (2) แบบวัดความสามารถในการดูแลตนเอง (3) แบบวัดการดูแลตนเอง และ (4) แบบวัดการรับรู้สุขภาวะของผู้สูงอายุข้อเข่าเสื่อม ตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบวัดส่วนที่ (2)-(4) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .98, .80 และ .93 ตามลำดับ และเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดูแลแบบผสมผสานโดยใช้การดูแลแบบพื้นบ้านเพิ่มเติม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พิสัย และหาค่าความสัมพันธ์โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีค่าเฉลี่ยความสามารถในการดูแลตนเอง การดูแลตนเอง และการรับรู้สุขภาวะ ในระดับดี สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสามพบว่า ความสามารถในการดูแลตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับการรับรู้สุขภาวะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .71, p < .01$) การดูแลตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับการรับรู้สุขภาวะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .38, p < .01$) และความสามารถในการดูแลตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับการดูแลตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .37, p < .01$) และพบว่าผู้สูงอายุข้อเข่าเสื่อมมีการดูแลแบบผสมผสาน โดยใช้การดูแลแบบพื้นบ้านร่วมด้วย ร้อยละ 46.92 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการประคบ/อบสมุนไพรมากที่สุด ร้อยละ 26.23

ผลการศึกษานี้เป็นประโยชน์สำหรับพยาบาลและเจ้าหน้าที่ทีมสุขภาพ ที่จะช่วยให้เกิดความรู้อย่างเข้าใจเกี่ยวกับความสามารถในการดูแลตนเอง การดูแลตนเอง และการรับรู้สุขภาวะ

ของผู้สูงอายุเข้าเสื่อมตามกรอบแนวคิดของโอเร็ม รวมทั้งการสนับสนุนให้ผู้สูงอายุเข้าเสื่อม
มีการดูแลตนเองแบบผสมผสานมากขึ้น

ชื่อ : นายแพทย์ พิชัย วัฒนศิริกุล

ชื่อ Program : Health Nursing

ภาคเรียน : 2562

ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา : นายแพทย์ พิชัย วัฒนศิริกุล

การดูแลผู้สูงอายุเข้าเสื่อมตามกรอบแนวคิดของโอเร็ม รวมทั้งการสนับสนุนให้ผู้สูงอายุเข้าเสื่อม
มีการดูแลตนเองแบบผสมผสานมากขึ้น

การดูแลผู้สูงอายุเข้าเสื่อมตามกรอบแนวคิดของโอเร็ม รวมทั้งการสนับสนุนให้ผู้สูงอายุเข้าเสื่อม
มีการดูแลตนเองแบบผสมผสานมากขึ้น

การดูแลผู้สูงอายุเข้าเสื่อมตามกรอบแนวคิดของโอเร็ม รวมทั้งการสนับสนุนให้ผู้สูงอายุเข้าเสื่อม
มีการดูแลตนเองแบบผสมผสานมากขึ้น

Thesis Title   Self-Care Agency, Self-Care, and Perceived Health State of the Elderly
                         with Osteoarthritis of the Knee in Phuket
Author   Miss Taweeporn Taecharatanamane
Major Program   Adult Nursing
Academic Year   2003

Abstract

This descriptive study aimed to investigate self-care agency, self-care, and perceived health state of the elderly with osteoarthritis of the knee. The relationships among the variables were identified. The subjects were 130 elderly with primary osteoarthritis of the knee receiving care from Orthopedic Outpatient Department at Vachira Hospital, Phuket. The data collection was carried out from February to March 2004. Four forms of instruments, (1) personal information form, (2) self-care agency scale, (3) self-care scale, and (4) perceived health state scale were used. The scales of self-care agency, self-care, and perceived health state were evaluated for content validity by a panel of three experts and tested for their reliability by using Cronbach's alpha coefficients ($\alpha = .98, .80, \text{ and } .93$ respectively). The complementary therapy questionnaire was used for additional data collection. The data were presented as frequency, percentage, range, mean, and standard deviation. The relationships between variables were analyzed using Pearson's product moment correlation.

The results revealed that the participants' self-care agency, self-care, and perceived health state were at a good level. Self-care agency had a high positive correlation with perceived health state ($r = .71, p < .01$), while self-care had a moderate positive correlation with perceived health state ($r = .38, p < .01$). Self-care agency had a moderate positive correlation with self-care ($r = .37, p < .01$). Complementary therapy was used by 46.92% of the elderly with osteoarthritis of the knee. The most popular was using hot compress and herbal treatment.

The findings of this study should be beneficial to nurses and health care teams for better understanding on self-care agency, self-care practice, and perceived health state of the elderly with osteoarthritis of the knee in accordance with Orem's theoretical constructs of self-care, self-care

agency, and health state. The results also provide evidence that supports encouraging the elderly to include complementary therapy into their self-care.